

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím: *Négy korona napjára...*

Forrás: *Budapesti Hírlap.*

Bp.
(Hely)

917. I 21.
(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

371.18

Hely

Idő

"1917"

Személy

Helvyszám

Négy korona napjára...

— A háborus iskola. —

Budapest, jan. 20.

Megirtuk vasárnap, mit tapasztaltunk az ország legnépesebb elemi és polgári iskolájában tett látogatásunk alkalmával. Örömmel adtuk hírül, hogy a kis gyerekek szorgalmasabbak, mint voltak és nagyobb haladást tesznek, semmint sokszorosan megterhelt tanítóik buzgalmától jogosan várunk lehetne. Megirhattuk volna, ha helyünk is annyi lenne, mint irni valónk, hogy most a legtöbb iskola műhely is, vagy gyámmolító intézet; az egyikben a diákok dolgoznak, a másikkól gyári munkára viszik őket, a harmadik, negyedik iskola tavasszal veteményezni küldi a gyermekserégét, sőt, van egy iskola, a melynek dérek igazgatója még a háboru elején nagy varróműhelyt létesített, a hol az iskolát látogató gyerekek női családtagjai hadimunkát végezhetnek. Az iskola szerzi a számukra a varrni való, az iskola adja nekik a műhelyt és a varrógépet, az iskola szállítja el a kész munkát és végül az iskola gondoskodik arról, hogy a szegény asszonyok, leányok fillér levonása nélkül megkapják az egész összeget, a melyet a hadsereg vagy a gyárosok a varrásért fizetnek. S mindez az iparkodás, jótévis sok munkával jár, a sok munkát mind az igazgatók, tanítók, tanítónők végzik, a mint említettük, egyetlen fillér külön díjazás nélkül, tisztán csak azért, hogy az istenítéletnek ezt a szörnyű korszakát lehetőleg megkönnyítsék a legnyomorultabbak számára. Mert érzik, hogy ez a korszak több munkára, több önzetlenségre és főként: több jószágra kötelez.

A tanítótság megtette és megleszi a magáért, nem így a város és az intézmények ő érettük. A kinevezett tanítók megkapták azt a harmincöt százalékos pótlást, a mellyel az állam segíti a tisztviselőit, de már a helyettes tanítók semminemű könnyítésben sem részesültek. Az egyik fővárosi elemi iskolának az igazgatóját kértük meg, hogy ő, a ki szemtől szembe látja a szegény helyettesek súlyos helyzetét, ismertesse ezt a nyilvánosság számára. Ime, itt adjuk előadását.

„Negyedszázados emlék.”

— Negyedszázados emlékek nevezem azt az intézkedést. — kezdette az iskolaigazgató. — a mely kimondja, hogy a fővárosnál működő helyettes tanítók és tanítónők naponkint négy korona díjazást kapnak. Huszonöt évvel ezelőtt talán elégséges is volt ez a pénz, hogy az egészen fiatal tanító és tanítónő a kinevezéséig való egy-két esztendő várakozásban el ne csüggedjen. A ki tanítónak, tanítónőnek megy, tudja, hogy anyagiakban nem vár rája rózsás élet, de mégis, szembeötlő igazságtalanság, hogy a helyettes tanerő ma is oly díjazásban részesüljön, a melyet negyedszázada is legföljebb zsebpénznek tekinthettek.

— A helyettesek illetén díjazása mindig kínos probléma volt, de különösen azzá vált a háboruban. Ha jól tudom, Budapestről négyszáz tanító ment a háboruba, a kiknek a pótlására ugyanannyi helyettes tanítónőt alkalmaztak. Ezen a pályán, sajnos, mindig megvált a többtermelés, első szóra gazdája akadt mindegyik megüresedett katedrának.

— Ez a négyszáz helyettes tanítónő is csak négy koronát kap naponkint, a minék a kiegészítéséhez meg kell mondani azt is, hogy a négy korona sem jár ki minden napra, csakis azokra a napokra, a mikor tanítás van. Nincs négy korona vasárnap, nincs karácsonykor, nincs húsvétkor, nincs a nagy vakációban. . . . Hogy ez mit jelent, jobb annak a boncolgatásához hozzá sem kezdeni.

— S ha már anyagiakban ily silány a helyettes tanítónők sorsa: kapnak-e legalább kármentést a jövő szép reményében, a biztos és gyors előrehaladásban, a kinevezésben? Szó sincs róla. Ennek a négyszáz helyettes tanítónőnek alig lehet reménye a kinevezéshez.

— Első sorban is, a mint a legmelegebben óhajtjuk, a háboru végén visszatér majd a hadbavonult tanítók nagy része s nyomban elfoglalja régi helyét. A kik helyettesítették őket, azonnal távozhatnak. Ha pedig majd kineveznek egyeseket, azok sem az ő soraikból kerülnek ki, hanem azok közül, a kiket már régen lajstromba szedetett a városi protekció. A hatalmas városi urak pártfogoltjai kapják meg a kinevezést és nem azok, a kiket a megnövekedett háborus szükség juttatott ideiglenes álláshoz.

— S ha ez így van, ha a város még csak a reménységgel sem fizethet ennek a négyszáz tanítónőnek: miképp lehetséges napi négy koronáért kivánni a munkájokat, a mely most, a háboruban, annyira fáradtságos? Az én iskolámban van egy napszámos-asszony, a kinek az a feladata, hogy reggel és délután egyszer-egyszer megtöltsön tizenegy kályhát. Nem munka ez semmiképpen, nagyon sok, ha két órai teendőt jelent napjában. S ez az asszony is négy koronát kap napjára, de azzal a különbséggel, hogy ezt az összeget vasárnap is megkapja, a mikor nincs dolga. Egyébként pedig egész nap azt dolgozhat, a mi jól esik, moshat, vasalhat, pénzt kereshet tetésze szerint.

Ha a helyettes beteg.

— Az egyik fiatal helyettes tanítónő beteg lett: az orvosok súlyos tüdőcsucshurutot állapítottak meg nála és meghagyták neki, hogy a Tátrába menjen. Honnan vegyen azonban pénzt az ilyesmibe a helyettes? A városhoz fordult kérelemmel, hogy adjanak neki segítséget, mert hiszen az élete forog kockán. A várostól visszajött az elintézés: helyettes tanerő nem kaphat rendkívüli segítséget.

— Ez a legyászosabb módja a segítségadás

módjának, etikájának. Inkább nekem ne adjanak támogatást, ha esetleg én kérek, mert nekem mégis van már valamelyes létalapom, van fizetésem, talán némi hitelem is, egy szóval, módom arra, hogy kölcsönt, hitelt szerezzek. Ha egyáltalában van valaki, a ki minden támogatásra méltó, éppen a szegény helyettes az, hiszen neki sem ideje, sem lehetőségé nem volt, hogy anyagiakban megerősödjék...

— Miképp, miképp nem, csak a Mindentlátó tudná, a helyettes tanítónő mégis eljutott a Tátrába. Kerestük a módját, hogy valami más úton pénzhez juttassuk és eszünkbe jutott az *Országos Betegsegítő Pénztár*. Az ugyanis a helyzet, hogy míg a kinevezett tanító betegségében a várostól kapja a segítséget, a helyettesek a munkások betegsegítő pénztárába iratkoznak és baj esetén az támogatja őket. Odafordultunk tehát az Országos Betegsegítő Pénztárhoz, hogy adná meg a szegény beteg tanítónőnek jogos járandóságát, mire a pénztár azt felelte, hogy bizony nem fizet, mert a tanítónő elutazott — vidékre. Szent Bürokrácia szellemében a városnak is, talán a betegsegítő pénztárnak is igazsága van, de az igazság és az emberiség szellemével szemben nagyot vétett mind a kettő . . .